

Jubileumi Emléknap a Damjanich utcában

Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flóra 1975. október 27-én, a Főiskola 75 éves jubileumi ünnepe keretében rakta le a Damjanich utcai létesítmény alapkövét. Az épületegyüttes ünnepélyes átadására 1981. november 4-én került sor. Az új épületben a Kollégium, a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet és három gyakorló intézmény, a Gyakorló Kisegítő Iskola, a Gyakorló Beszédjavító Intézet és a Gyakorló Gyógypedagógiai Óvoda nyert elhelyezést.

Az azóta eltelt három és fél évtized során a törvényi változások következtében az itt működő intézmények egy része szerkezeti átalakuláson és névváltozáson esett át, más intézmények megszűntek. A jelenleg működő intézmények az ELTE Gyakorló Óvoda és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, az ELTE Bárczi Gusztáv Általános Iskola és az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat nevelőtestülete számára alapvetően fontos annak a hagyománynak az ápolása, hogy az Alapítójuk emléktáblájánál évről évre megemlékezést tartsanak.

A 2016-os év kiemelt jelentőségű volt, hiszen az intézmények fennállásuk 35. évfordulóját ünnepelték. A közösen szervezett ünnepi megemlékezésen a vendégeket, köztük sok régi kollégánkat és az esemény díszvendégét, Illyés Gyuláné lányát, Illyés Máriát a szervezők nevében dr. Mlinkó Renáta köszöntötte az ünnepi díszbe öltözött aulában.

A Jubileumi Emléknapon Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flórára emlékezett dr. Kisfaludi András, az ELTE általános ügyekért felelős rektorhelyettese *(a beszédet megszerkesztve közöljük – a szerk.)*.

„Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flórára emlékezünk, az Ő nevét alighanem mindenki ismeri, aki a magyar iskolarendszerben szerzett érettségit, legalábbis remélem, hogy így van. A magyar irodalomtörténetben a személyével foglalkozó írások mellett nevét és emlékét versek sokasága őrzi. 2015-ben, születésének 110. és halálának 20. évfordulóján nagyszabású kiállítással emlékezett meg róla a Széchényi Könyvtár, amely dokumentumokkal illusztrálva mutatta be Illyés Gyuláné tevékeny életét.

József Attila műzsáját, Illyés Gyula későbbi feleségét és alkotótársát ha csak az irodalomtörténetből ismerjük, a nagy alkotók szemszögéből látjuk, akkor a kép lehet ugyan hiteles, de mindenképpen hiányzik annak a hivatásnak a kellő hangsúlya, amely Kozmutza Flóra életét meghatározta. A versek és levelek fénytörésében egy szelíd és gondoskodó asszony képe rajzolódik ki. Ám ennek az asszonynak önmagában helytálló és jelentős szakmai életútjáról, pszichológusi és gyógypedagógusi karrierjéről is érdemes legalább annyit tudni, mint a személyét övező legendákról.

A filozófia, a művészet és a művészemberek iránti figyelmes érdeklődése, a belőle áradó segítőkészség, az elesettek és segítségre szorulókat támogatása, és az a hivatás, amelyre végül felesküdt, kivételesen egységes, kerek egész alkott az ő pályájában. De nem azért vagyunk itt, hogy a műzsának vagy a költőfeleségnek állítsunk emléket, bár az sem volna indokolatlan, hanem azért, mert Kozmutza Flóra a magyarországi gyógypedagógiai pszichológia egyik megalapozója és a gyógypedagógia iskolateremtő alakja.

A Pázmány Péter Tudományegyetemen, bölcsészhallgatóként kezdte pályafutását, és széleskörű művészeti, filozófiai ismeretekre tett szert. Ezzel párhuzamosan, érdeklődésének és attitűdjének megfelelően, elvégezte a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolát is, ahol 1934-ben kapott oklevelet. A főiskola lett állandó munkahelye, ahol első női oktatóként és később igazgatóként is tevékenyen részt vett a szakma modern tartalmi elemeinek és új intézményi feltételeinek kialakításában. Ő volt ennek az épületkomplexumnak a megálmodója és kezdeményezője. Szívós és kitarító munkájának eredménye, hogy 1975-ben letették a Damjanich utcai beruházás alapkövét, és a jelenlegi intézményegyüttes 1981-ben elkezdte működését. Ezért az ELTE Gyakorló Óvoda és Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyakorló Általános Iskola és az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat alapítóját tiszteli Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flóra személyében.

Az általa alapított intézmény sajnos ma már nem egészen az ő elvei és elképzelései szerint működik. Ő ugyanis úgy képzelte, hogy a kutatás, a képzés és a gyakorlat egységét kell megvalósítani ahhoz, hogy egy olyan alkalmazott tudomány, mint amilyen a gyógypedagógia is, azonnal visszacsatornázza a gyakorlatba a kutatási eredményeket, valamint, hogy a gyakorlatban felvetődő problémák határozzák meg a kutatás és a képzés irányát. A hatékony és eredményes működés modern követelményeit felismerve, Illyés Gyuláné arra törekedett, hogy az egység feltételeit, annak tárgyi és intézményi alapjait megteremtse. Bár eredeti tervei csorbultak a mai finanszírozási és jogszabályi környezet miatt, némely törekvése, mint például a gyógypedagógiai képzés egyetemi rangra emelkedése, maradéktalanul megvalósult.

Illyés Gyuláné életművéből, és annak máig érvényes tételeiből az is kitűnik, hogy kiváló szervezői és vezetői képességekkel áldotta meg a sors. Türelmesen dacolt az

értetlenséggel, amely újszerű ötleteit kísérte, és kitartása gyakran vezetett eredményre. Nehéz és sokszor reménytelennek tűnő harcai, vezetői dilemmái nem ismeretlenek számunkra sem, de elért eredményei azzal biztatnak bennünket, hogy van értelme a hosszútávú tervezésnek és a kitartó munkának. Kitűnő szervezői készségét bizonyítja az is, hogy 1945 után ő dolgozta ki a főiskola korszerű *Szervezeti és működési szabályzatát*.

Illyés Gyula mellett nemcsak jó feleség, de alkotótárs is volt. 1939-ben megjelent *Lélek és kenyér* című közös írásuk ma is érvényes üzenetet tartalmaz. Az 1968-ban megjelent *Gyógypedagógiai pszichológia* című könyvet, amelyet kollégáival közösen írt, és maga szerkesztett, a szakma egyik alpművének tekintik. Felismerte a felnőtt értelmi fogyatékos emberek foglalkoztatásának fontosságát, valamint a korai fejlesztés jelentőségét, és ezzel

együtt vallotta, hogy a fogyatékossgal élő embereknek a születéstől a halálig biztosítani kell a gyógypedagógiai segítséget. Felszólalt a fogyatékossgal élők elfogadásáért, emberi értékeik és méltóságuk elismeréséért. Ezen kívül sok más törekvése, amelynek felsorolása is hosszú lenne, arra enged következtetni, hogy iskolateremtő, tudós ember volt. Ennek ellenére nem klasszikus tudósként, hanem inkább elkötelezett, gyakorlatias gondolkodású pedagógusként jellemzik kortársai.

Úgy gondolom, hogy szerencsésnek mondhatja magát mindenki, aki pályatársa és kollégája volt életének abban a tevékeny időszakában, amelynek eredményei máig vitathatatlanok. Sokat köszönhet neki a magyar gyógypedagógia és pszichológia. A szakma képviselői ezért minden évben megemlékeznek róla a Damjanich utcában működő gyógypedagógiai intézményekkel együtt. Idén, az alapítás 35 éves évfordulóján különös figyelmet érdemel a kezdetek felelevenítése. Kívánom, hogy ez a szép hagyomány fennmaradjon, és ezáltal Illyés Gyuláné hitvallása is élő és szerves részét képezze az itteni munkának.

Számomra életének egyik tanulsága az, hogy a jószándék önmagában nem elegendő. Ki kell egészülnie logikus, kitartó, tettekre kész magatartással, amely cselekedetekben mutatkozik meg. Ezen túl számomra fontos üzenet az, hogy a jó ember képes minden

szerepében helytállni: lehet jó vezető, jó diplomata, jó tudós és jó szakember egyszerre. Amennyiben valaki olyan világos vezérelvet határoz meg életében, mint ahogyan tette ezt Illyés Gyuláné, akkor hivatása nagy feladataiban előbb-utóbb támogatókra lel. Az ő vezérelve **a segítségnyújtás szenedélye** volt.

Örülök, hogy bepillantást nyertem ennek a nagyon is modern gondolkodású, tudós asszonynak az életfilozófiájába, és remélem, hogy sem eredményei, sem üzenetei nem merülnek feledésbe. A tanítványok feladata ennek megőrzése, ehhez sok erőt kívánok Önöknek, és nagyon sok sikert hivatásuk gyakorlásában.”

Az összegyűlt ünneplőket az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar nevében dr. Szekeres Ágota köszöntötte, és megemlékezett az épület alapkövének lerakásáról.

Majd az ELTE Bárczi Gusztáv Gyakorló Általános Iskola ünnepi műsora következett. Az ünnepélyes megemlékezés az ELTE Gyakorló Óvoda és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény óvodásainak műsorával folytatódott.

Az ünnepi megemlékezésen a jubiláló intézmények nevében Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flóra emléktábláját Rosta Katalin és Kaibinger Pál intézményigazgatók megkoszorúzták, a jelenlévők pedig elhelyezték virágaikat.

Hunya Gréta, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar hallgatója, Alapítónkra emlékezve, az emléktábla előtt elszavalta Illyés Gyula „Szerelmem huszonegy éves” című versét.

Ezután dr. Lányiné Engelmayer Ágnes köszöntötte meleg szavakkal az egybegyűlt ünneplőket és az intézményekben tanuló gyermekeket (*beszédét megszerkesztve közöljük – a szerk.*).

„Kedves Gyermekek Ti, Akik Itt Tanultok!

Elsősorban Hozzátok szólok most. Biztosan elgondolkodtatok azon, hogy mit is jelent a meghívón szereplő Jubileumi Emléknep. Legegyszerűbben talán úgy magyarázhatjuk meg, hogy születésnap: 35. születésnap. De lehet-e, kérdezhetitek, egy épületnek is születésnapja? Mert, hogy nektek van születésnapotok, azt tudjátok; meg apának, anyának és nagyszüleiteknek is van, az biztos. Ilyenkor ünnepi készülődés után finom ebéd vagy vacsora, ajándék és torta szokott lenni. És mit is jelent ez a 35 év? Sok vagy kevés? Nektek bizonyára sok, hiszen nem is éltetek még akkor, amikor ezt az épületegyütttest felavatták. Talán a szüleitek most 35 évesek, ők születhettek akkoriban amikor itt elkezdett működni az óvoda, az iskola, több tanszék, a Gyógypedagógiai Pszichológiai Vizsgáló és Tanácsadó, valamint a Gyakorló Beszédjavító Intézet, a kollégium. Többen vagyunk itt, akiknek azonban mindez olyan, mintha ma lett volna, és még ma is a Damjanich utcai „új” létesítményekről beszélünk, pedig ti úgy érzitek, hogy egy „öreg” iskola falai közé jöttök nap mint nap. Visszatérve a kiinduló kérdéshez, bizony az épületeknek is van születésnapjuk. Hiszen ezt az épületet is megálmodta valaki, valakik, és várva várták megvalósulását, mint ahogy a Ti jöveteleteket is megálmodták és várták a szüleitek. Aki ezeket az intézményeket megtervezte, a megvalósulásukhoz a feltételeket megteremtette, Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flóra, Flóra néni volt, akinek a napokban ünnepeljük a születésnapját. A 111.-ket! Ez aztán a sok év, talán tízszer vagy még többször annyi, mint ahány évesek ti vagytok: ez már igazi történelem. De képzeljétek, többen is vagyunk itt, akik ismertük, szerettük, tiszteltük őt. Én magam sok-sok éven át együtt dolgoztam vele,

a főnököm volt. Ahogy egy megszületett kis gyermek élete folyamán sokat változik, így van ez az épületekkel és az intézményekkel is. Tatarozzák, bővítik és átalakítják az intézményeket is. A valaha volt tervekben szereplő intézmények egymásba illeszkedő és egymást szolgáló feladatokat láttak el. Azóta van, ami megszűnt, vannak intézmények, amelyek átköltöztek az anyaintézetbe, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karra, az Ecséri útra, és jöttek újak is. Jó volna, ha ezek az új lakók is megismernék az eredeti terveket és az azok alapját adó szakmai elképzeléseket. Ne feledjük, hogy ebben a 35 éve létesült intézményegyüttesben a tudomány és a gyakorlat együtt élt. Az eredeti elgondolásban a Gyógypedagógiai Pszichológiai Vizsgáló és Tanácsadó Intézet létrehozása kiemelt szempont volt. Az itt maradt, de más néven működő intézmény, a Gyakorló Országos

Pedagógiai Szakszolgálat ma is azt szolgálja, hogy minden sajátos nevelési igényű gyermek állapotát alaposan, jól megismerhessük, és ehhez korszerű eszközök álljanak rendelkezésre, hogy általuk a fejlődésükhöz szükséges legjobb feltételeket tudjuk megteremteni. A Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálatban dolgozó kollegák számára is születésnap ez a mai.

Ahogy ti, kedves gyermekek, ajándékot kaptok születésnapotokon, úgy legyen a ti ajándékotok ennek a háznak, a ti iskolátoknak, hogy vigyáztok rá, szépítitek, szeretitek, és szorgalmasan tanultok padjai között. Ünnepeljétek a ház és alapítója születésnapját minden évben olyan szeretettel, mint ma.”

A következőkben Hanczár János gyógypedagógus, beszédtanár, író, a Miniszterelnök-helyettesi Kabinet képviselője, a Jubileumi Emléknep keretében megnyitotta az óvodások és iskolások alkotásaiból megrendezett, „A mi világunk” című kiállítást.

A kiállítás megtekintése után, melyet Róth Pál Géza és Bödös Eszter rendezett, a Jubileumi Emléknapi résztvevői fogadással egybekötött kötetlen beszélgetés keretében cseréltek gondolatokat a múltról, jelenről és jövőről.

Az intézmények az óvodások és iskolások számára születésnap koncertet szerveztek. A koncerten Csepregi Éva lépett fel és teremtett fergeteges hangulatot, felejthetetlen pillanatokat szerezve a részt vevőknek.

dr. Kisfahudi András, Lányiné dr. Engelmayer Ágnes, Rosta Katalin

Amennyiben Ön még nem elkötelezett
adója 1%-ának felajánlásával, ajánljuk figyelmébe
a Magyar Gyógypedagógusok Egyesületét.

Adószám: 19024251-1-42

Köszönjük!

Amennyiben Ön még nem elkötelezett
adója 1%-ának felajánlásával, ajánljuk figyelmébe
a Gyógypedagógia Fejlesztéséért Alapítványt,
az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Alapítványát.

Adószám: 18112890-1-41

Köszönjük!

Tartalom/Table of Contents

EREDETI KÖZLEMÉNYEK

<i>Havasi Ágnes - Stefanik Krisztina - Győri Miklós:</i> Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök használata az autizmus spektrum zavarokban - kérdőíves vizsgálat hazai pedagógusok körében	1
<i>Csákvári Judit:</i> A WAIS-IV tesztben nyújtott teljesítmény mérsékelt intellektuális képességzavarral élő magyar felnőttek körében	26
<i>Sípos Zsóka:</i> A 3. évfolyamosok olvasásának vizsgálatára kidolgozott Meixner-olvasólap sztenderdizálásának első eredményei	47
<i>Bohács Krisztina:</i> 'Concept Teaching Method' -- egy hat hónapig tartó kognitív intervenció eredményei többségi és értelmileg akadályozott gyermekek körében	59

A GYAKORLAT MŰHELYÉBŐL

<i>Csányi Yvonne:</i> Három új teszt	74
--------------------------------------	----

KÖNYVISMERTETÉSEK, ÚJDONSÁGOK

<i>Csányi Yvonne:</i> Hallássérült tanulók az inkluzív oktatásban. Gyakorlati ötletek pedagógusoknak	79
<i>Rosta Katalin:</i> Finommotorika fejlesztése ceruza nélkül	81

FIGYELŐ

<i>Szabó Ákosné:</i> Mesterházi Zsuzsa köszöntése	82
<i>Kisfaludi András – Lányiné Engelmayer Ágnes – Rosta Katalin:</i> Jubileumi Emléknap a Damjanich utcában	87

ORIGINAL PUBLICATIONS

<i>Havasi, Ágnes – Stefanik, Krisztina – Győri, Miklós:</i> Use of Augmentative and Alternative Communication in Autism Spectrum Disorders – a survey among Hungarian professionals	1
<i>Csákvári, Judit:</i> Performance of adults with intellectual disability in WAIS-IV test	26
<i>Sípos, Zsóka:</i> First results of standardization of the „Meixner reading sheet” elaborated for testing the reading skills of 3rd grade children	47
<i>Bohács, Krisztina:</i> 'Concept Teaching Method' – outcomes of a six months lasting cognitive intervention among children with and without intellectual disability	59

FROM WORKSHOPS OF PRACTICE

<i>Csányi Yvonne:</i> Three new testst	74
--	----

BOOKS AND NOVELTY

<i>Csányi, Yvonne:</i> Truckenbrodt, Tilly – Leonhardt, Annette: Schüler mit Hörschädigung im inklusiven Unterricht	79
<i>Rosta, Katalin:</i> Sárosdi, Virág: Fine motor development without pencil observer	81
<i>Mrs. Szabó, Ákosné:</i> Homage to Zsuzsa Mesterházi	82
<i>Kisfaludi, András – Mrs. Lányi Engelmayer, Ágnes – Rosta, Katalin:</i> Anniversary Day in Damjanich Street	87

www.gyogyped szemle.hu